

Posudek na bakalářskou práci **Mateje Cíbika**, *Princíp férovosti ako základ teórie politického záväzku*

Ústav filosofie a religionistiky, FF UK

Jakub Jirsa, PhD.

Práce Mateje Cíbika si za téma volí liberální analýzu politického závazku (*political obligation*) v jedné z jeho konkrétních podob: principu férovosti (*principle of fairness*). Za tímto účelem si vybírá pasáže z textů několika autorů (především J. Rawls, G. Klosko, R. Nozick, R. Wolf a A. J. Simmons), které se snaží sestavit do podoby dialogu. Jakožto vedoucí práce musím říci, že Matej Cíbik pracoval značně samostatně a s neuvěřitelnou lehkostí a precizností zvládl zpracovat více než doporučené množství sekundární literatury k tomuto zajímavému a poměrně partikulárnímu tématu.

Po stručném úvodu (s. 4-5), ke kterému se ještě vrátím, se autor pokouší vystihnout základní problematiku politického závazku a popsat jeho jednotlivé podoby v dějinách filosofie (s. 6-12). Za určující si volí definici od Josepha Raze (s. 8) s jejím důrazem na *důvody*, které máme k respektování autority zákona potažmo státu. V druhé kapitole pak tematizuje princip férovosti a jeho vývoj od Harta přes Rawlse (u něhož samotného správně poukazuje na posun v jeho názorech) po Kloska (s. 12-18). Následuje třetí, nejobsáhlejší a z hlediska práce klíčová kapitola (s. 19-32), ve které Matej Cíbik nejprve podrobí princip férovosti kritice (na základě textů R. Wolffa a R. Nozicka), aby se pokusil na tuto kritiku odpovědět (za pomoci argumentů A. J. Simmonse, G. Kloska a M.B.A. Smithe).

Matej Cíbik prokazuje značnou schopnost analyzovat text a představit jednotlivé partikulární problémy a argumenty v něm obsažené. Obecnější slabinou práce je však její syntetizující část, resp. její absence. Autor sice místy jednotlivé partikulární kroky zobecňuje, avšak činí tak většinou příklady spíše než obecným závěrem. Práce je tak občas příliš rozdrobena do popisu jednotlivých článků, a čtenář musí jejich souvislost odhalit sám.

Argumentace v práci je poměrně sevřená a vlastně ji narušuje jen diskuse politického anarchismu R. P. Wolffa (za což zřejmě mohu do značné míry já jakožto vedoucí). Wolffova kritika je velmi obecná a zejména v první kapitole jeho knihy spíše předznamenává další argumentaci. V této podobě tak poněkud vybočuje z konkrétní diskuse nad principem férovosti (viz s. 19 a násl.). Partikulárním problémem pak je stále problematická otázka, proč *prima facie* závazky, které jsou „přehlasovatelné“ jinými závazky vůbec nazývat závazky a jaké pravidlo v rámci dané teorie rozhoduje o tom, kdy jsou „přehlasované“ a kdy naopak platí (viz s. 12-13).

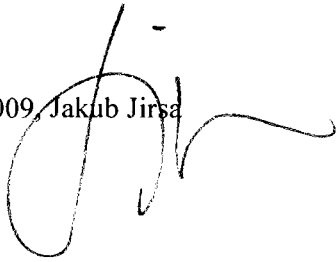
Hned v úvodu práce je problematické pojetí „morálky“ (pokud přijmeme, že problematičnost pojmu „politično“ je vyřešena odkazem na Sartoriho článek). Tvrzení, že morálka „má a musí platit“ je značně nejasné. Není zřejmé co to „morálka“ je a ani to, proč by platit měla. Autor má zřejmě na mysli morálku, jak ji užívá např. Bernard Williams v protikladu k etice (viz *Ethics and Limits of Philosophy*), avšak autorův silný předpoklad nebere v úvahu pozice, které takto obecně pojatou morálku zpochybňují,¹ případně dokonce odmítají.²

¹ Kromě výše zmíněného Williamse viz G.E.M. Anscombe, „Modern moral philosophy“.

² Viz přehledné shrnutí v Joseph Raz: „The Amoralist“ v *Engaging Reason: On the Theory of Value and Action* s. 273-302.

Má-li bakalářská práce prokázat schopnost studenta pracovat s primární a sekundární literaturou, uchopit filosofický problém a následně předvést jeho interpretaci, domnívám se, že práce Mateje Cíbika je plně uspokojujícím příkladem. Jak jsem psal výše, práci by prospěla větší srozumitelnost, avšak i tak si podle mne zaslouží hodnocení **výborně**.

3.9.2009, Jakub Jirsa

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jirsa', written over the typed name 'Jakub Jirsa'.